

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. XI. De vnitate specificâ Materiæ primæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

SECTIO XI.

De unitate specificâ Materie primæ.

SUBSECTIO PRIMA.

De factis omnibus materiæ sublunares
sunt eiusdem speciei.

149 **PRIMA CONCLUSIO.** Materia prima omnium corporum sublunarium est eiusdem speciei. Hæc est communis, & probatur, quia omnes materiæ horum corporum sunt capaces earumdem formarum, ergo omnes sunt eiusdem speciei. Consequentia est bona. Antecedens probatur experientia, quia omnia corpora sublunaria inuicem transmutantur; ex lapide enim potest fieri ignis, ex igne cineres, ex cinere terra, ex terrâ planta, ex plantis animantia, & sic de reliquis; ergo materia horum corporum est capax, saltem successiue, omnium formarum sublunarium, ergo tota est eiusdem speciei. Imò etsi daremus, aliquid ens, v. g. adamantem, non posse in aliud transmutari, adhuc dicendum esset, eius materiam esse eandem in specie cum reliquis: quia etsi acquisita iam semel eius forma non posset propter summam resistentiam pelli à materiâ, quia tamen illa materia antea fuerat cum formâ terræ, ex quâ productus est adamas, dicendum est, eam esse eiusdem speciei, & capacem ex se earumdem formarum, sicut ceteras omnes materias sublunares.

150 **Obiicies Primò:** Formæ differunt specie inter se, ergo & materiæ. Respondeo negando consequentiam, quia qualibet materia est capax omnium earum formarum: unde quantumuis formæ sint diuersæ, non licet inferre materiæ diuersitatem; sicut non licet inferre ex diuersitate actuum intellectus Petri, esse eius intellectum diuersum ab intellectu Ioannis, quia hic etiam potest eosdem actus diuersos inter se, quos potest Petrus. Valeret quidem, si non posset Petrus eosdem in specie quos Ioannes; & similiter valeret in materiâ, si vna non posset recipere easdem specie formas, quas alia habet: verum quod actu habeant diuersas (si tamen earumdem sint capaces) non probat materialium diuersitatem, quia hæc non ex his quas actu habent, sed ex his quas possunt habere ponderanda est.

Obiicies Secundò: Planta & homo differunt specie inter se, ergo & eorum materiæ. Nego consequentiam, quia tota eorum differentia provenit à formis.

151 **Obiicies Tertiò:** Ergo qualibet materia habet potentiam ad infinitas specie formas. Nego Primò consequentiam, quia formæ sublunares non sunt infinitæ, nec in specie, nec in numero. Deinde, concessâ consequentiâ dico, nullum esse in consequentiâ absurdum, neque inde sequi materiam esse infinitam, aut habere potentiam infinitam; sicut non sequitur intellectum esse infinitum aut habere potentiam infinitam, eò quod possit producere infinitos actus specie diuersos inter se: quod idem est in voluntate, & ferè in omnibus aliis potentiis.

Rogabis Primò, virum possit esse aliqua materia sublunaris diuersa in specie ab hac. Respondeo affirmatiue, neque enim vlla est repugnantia in eo, quod detur aliqua materia ex se solum capax aliquarum ex his formis quæ de facto dantur, & non omnium; vel quæ sit capax alia-

rum plurium possibilium, quas hæc materia quæ de facto datur, forè non valet recipere.

Dices Primò: Si est possibilis, unde inferes de facto eam non dari. Respondeo, quia experientia constat, iuxta dicta supra, materiam quæ de facto datur, esse capacem equaliter omnium formarum sublunarium huius Vniuersi: neque habemus vllum fundamentum, ad dicendum, actu dari eas materias distinctas: requiritur autem fundamentum positium ad multiplicandas vel diuersificandas res, non autem ad negandam eam diuersitatem.

Dices Secundò: Materia ex conceptu materiæ habet esse ens imperfectissimum intra limites substantiæ, ergo non sunt possibiles materiæ diuersæ in specie, quia nec potest esse imperfectior, cum hæc sit imperfectissima omnium; nec æqualis, quia non sunt duæ species eiusdem perfectionis; nec perfectior, quia non esset materia prima. Primò Respondeo, negando duas species diuersas non posse esse æquales in perfectione, de quo in libris de Animâ. Secundò, negando hanc materiam esse imperfectissimam omnium; nam imperfectior esset, quæ solum posset recipere aliquas ex his formis, non tamen omnes. Tertiò, quia falsum est, non posse esse aliam materiam perfectiorem hac, in hoc enim nulla apparet repugnantia. Quod autem dicitur, materiam esse ens imperfectissimum omnium, gratis & falsò dicitur, tum quia (vt supra insinuat) forè formæ aliquæ substantiales ex imperfectioribus sunt minus perfectæ quàm materiæ; tum quia non potest ostendi, cur inter ipsas materias nequeat esse inæqualitas. Unde non erit verum dicere, hæc est materia, ergo est imperfectissimum ens intra genus substantiæ.

Sed obiicies cum nonnullis recentioribus, Materia vt recipiat formam, non requirit continentiam illius; ergo eo ipso, quod possit recipere vnâ, poterit & omnes, quantumuis diuersas; ergo non possunt esse materiæ diuersæ in specie, magis & minus capaces formarum. Resp. retorquendo Primò argumentum, ex quo videtur manifestè sequi, qualiter possit in se recipere formam substantialem, quia per se subiectum potens recipere aliquam formam, potest & omnes, quantumuis perfectiores; sed quantitas potest recipere formam accidentalem, ergo & substantialem, quantumuis hæc excedat in perfectione accidentalem formam. Contra Secundò, ergo lapis qui potest recipere aliquas formas accidentales, poterit etiam recipere omnes formas accidentales, v. g. actus materiales brutorum & hominis, quod est falsissimum. Contra Tertiò, ergo poterit anima rationalis naturaliter recipere gratiam, & alias formas supernaturales, quod est hæreticum.

Probantur tamen clarè ex hac sententiâ istæ omnes sequelæ, quia subiectum, semel valens recipere aliquam formam accidentalem, debet posse recipere, secundum hos, omnes accidentales, quantumcumque perfectas; ergo gratia, & alia dona supernaturalia, quantumcumque perfectæ, poterunt naturaliter recipi ab animâ. Respondeo ergo, negando Antecedens: nam materia vt recipiat formam, debet aliquoties continere & eam & vnionem ad illam; ergo non quia contineat vnâ debet continere omnes.

Secundò respondeo, Licet non requiratur continentia, vel maior virtus ad vnum actum quàm

ad alium, v. g. ad actum materiale bruti quam ad actum materiale hominis, non valet inferri, homo potest efficere suos actus materiales ergo poterit actus bruti in specie, ergo similiter, licet ad causandam vnam formam materialiter non requiratur maior virtus, quam ad causandam aliam, non poterit bene idem inferri, haec materia potest causare illam formam, ergo & hanc; possunt ergo esse diuersae materiae in specie.

Tertio tandem respondeo, & haec simul sit secunda Conclusionis nostrae probatio: quia etiam si dentur duae materiae, quae eandem omnino formas possint recipere, & ex hac parte non differant inter se, possunt tamen aliunde habere differentiam essentialem, si v. g. vna materia esset incorruptibilis, alia corruptibilis, aut haberent aliquod praedicatum absolutum diuersum sine ordine ad diuersos terminos, ut in ipsis causis efficientibus posse contingere, alibi Deo dante clare demonstrabo.

Rogabis Secundo, vtrum possit esse aliqua materia solum capax vnius formae substantialis corruptibilis. Negant nonnulli, quia illa materia deberet esse aeterna a parte post, eo quod producta esset per creationem: sed non posset id esse verum, si solum esset capax vnius formae corruptibilis, quia amissa illa forma non posset alia introduci; ergo destrueretur materia, quae non potest esse sine vlla forma, ergo esset corruptibilis, & (ut aliunde suppono) incorruptibilis; hoc autem omnino repugnat.

Non placet haec doctrina: ideo dicendum puto, eo ipso quod materia illa esset incapax alius formae, non posse ab illa expelli eam quam habet, quia solum potest expelli vna forma substantialis ad ingressum alius. vnde, licet illa forma, si esset in alia materia, posset corrumpi, ideoque ex se esset corruptibilis; introducta tamen in materia incapax alius, non posset per accedens corrumpi, vnde nec sequeretur, eam materiam corrumpendam esse; non est ergo inconueniens, si ponamus vnam materiam, solum capax vnius formae, etiam corruptibilis. Confirmo hoc idem Secundo, quia posset dici, eam materiam posse existere sine forma: nam (ut supra vidimus) agere in nostra materia ostenditur repugnantia in eo quod naturaliter careat omni forma substantiali. cur ergo dicendum, repugnare diuinitus, aliam materiam, quae posset naturaliter sine forma substantiali existere? Tunc autem illa posset esse aeterna, etiam si spoliaretur ea forma, & aliam non reciperet; sicut anima est aeterna, licet priuetur materia, & naturaliter nequeat reuiri. Tandem, quia (ut alibi dicam) etiam res producta per creationem potest esse naturaliter defectibilis, vnde non bene inferitur, omnem materiam esse naturam suam aeternam, eo quod omnis producit per creationem, ergo posset esse vna materia capax vnius formae, etiam si inde sequeretur, eam futuram corruptibilem.

Rogabis Tertio, vtrum haec materia, quae de facto datur, sit capax aliarum formarum ab his quae sunt in hoc vniuerso. Hoc certum, posse a Deo produci vnam materiam, quae solum sit capax harum; aliam vero, quae sit capax & harum & aliarum: quae autem ex his duabus sit haec quae de facto datur, non potest vlla ratione a nobis determinari certo. Probabilius est, esse solum capax

harum: quia si Deus decreuit solum has formas producere, rationi consonum videtur, ut elegerit materiam, quae solum ad has haberet virtutem, ad quid enim eligeretur illa, quae & alias posset habere? Dixi, *probabile hoc esse*, quia haec ratio non conuincit, possunt enim Deo multe rationes suppeteret, cur creasset eam quae non esset ad has solas formas determinata. Sed quando de his rationibus nobis non constat, probabilius id negamus, ut paulo ante dixi.

SVBSECTIO SECVNDA.

Quid de Materia celesti & sublunari, inter se comparatis.

ANTE secundam Conclusionem suppono ex lib. de Caelo, corpora caelestia esse composita ex materia & forma; deinde, ea esse incorruptibilia: vnde dubium est, an content vel possint constare eadem materia in specie, quae entia sublunaria.

SECUNDA CONCLUSIO. Potest eadem materia in specie recipere formas corruptibiles & incorruptibiles. Vnde ex incorruptibilitate formae caelestis, non inferitur, eius materiam esse a nostra specie diuersam. Ita P. Molina 1. Parte, tract. de Opere sex dierum, ubi pro ea refert Bonauenturam, Ockam, & Aegidium; P. Hurtado Disputatione 1. de Caelo, §. 15. & plures recentiores. Probatur, quia non repugnat, subiectum de se capax plurium formarum, reddi incapax illarum ratione alicuius formae naturae suae indefectibilis: ergo ex eo, quod materia caelestis habens iam formas incorruptibiles, nequeat acquirere aliam formam, non sequitur, eam ex sua natura non esse capax illius; ergo neque esse diuersam ab hac nostra materia. Vtraque consequentia est certa. Antecedens probatur Primo, quia sicut forma adamantis, quia ex se accedit magis ad incorruptibilitatem, quam forma ignis, licet sit in eadem materia quoad speciem, in qua forma ignis, difficilius tamen pellitur ex illa quam forma ignis, cum, si illa forma esset simpliciter incorruptibilis, quantumvis esset in materia naturaliter capaci aliarum, adhuc naturaliter non posset esse incorruptibilis; ergo ex incorruptibilitate alicuius compositi, non potest inferri, materiam non esse capax alius formae. Probatur secundo idem Antecedens, quia licet materia ex se sit capax penetrationis cum alia materia, potest tamen reddi impenetrabilis a quantitate in sententia communi, eo quod quantitas est impenetrabilis per se; ergo similiter materia capax de se plurium formarum, & consequenter capax corruptionis compositi, poterit reddi incapax aliarum formarum, & omnis corruptionis ratione formae incorruptibilis quam habet. Idem est in homine beato, qui licet de se sit capax mortis & peccati, redditur tamen per donum supernaturale & infusum incapax mortis & peccati.

Sed obiicies Primo: si materia illa corporis incorruptibilis est de se capax aliarum formarum, cur, multiplicatis agentibus, non poterit alia in eam introduci, expulsa priori? Confirmatur: Illa virtus formae resistens expulsiōi, non est infinita, ergo non superat vires omnium agentium naturalium, ergo potest ab aliquo vel ab omni-

omnibus simul vinci. Respondeo facillè, formam priorem, eò quòd sit incorruptibilis, non posse ab illo agente naturali, quantumvis multiplicato, expelli à materiâ, ideoque nec posse introduci aliam formam: sicut quia forma adamantis de se magis resistit, licet sit in materiâ capaci ignis, quantumvis ignis multiplicetur, non poterit illam debellare, & propriam formam introducere. Ad confirmationem respondeo, eâ etiam probari, posse agens naturale efficere, vt penetrantur duæ quantitates inter se, quia virtus quantitatis resistens penetrationi, non est infinita. & eodem modo in omnibus aliis effectibus supernaturalibus posset infringi argumenti confirmatio. Imò etiam sequeretur, ipsam materiam posse ab agente creato destrui, quandoquidè eius vis resistens non est infinita. Imò etiam si materia celi sit limitata ad solam formam celi, potest idem argumentum fieri: *Existencia illius materia non est infinita, ergo agentia naturalia poterunt ei per vim accipere formam cali, quæ consequentia omnino est falsa.* Vnde miror, recentiores hoc vlos fuisse argumentum; cui respondeo, ad resistendum agentibus naturalibus non requiri virtutem infinitam, sed incapacitatem naturalem effectus sufficere, & hanc habere formam celi semel productam, ne destruat; sicut & eandem habet quantitas, si distinguatur à materiâ. vnde sicut nec quantitas potest naturaliter pelli à materiâ, ita nec illa forma posset expelli.

Obiicies Secundò: Materia illa habet appetitum ad alias formas, ergo molitur interitum propriæ. Respondeo negando Antecedens, quia dum materiâ est sub vnâ formâ, nullum habet desiderium aliud, iuxta dicta suprà. Addo, malam esse consequentiam, quia materia non potest moliri interitum propriæ formæ, nisi præcisè recipiendo dispositiones contrarias illi, ergo, licet ipsa desideraret aliam formam, tamen quia impediretur ab eâ, quam haberet, non posset illi interitum moliri.

Nonnulli nobiscum in hac sententiâ consentientes dicunt, idèd celos non posse pati ab igne v. g. vicino, etiam si materia celi sit capax ex se caloris, non quia accidentia celi sint contraria igni, & naturaliter incorruptibilia, sed quia calor non est contrarius celo. Quia verò hinc potius videtur sequi, facilius posse produci in eo calorem, quandoquidem & materia est capax, & non habet contrarium, respondent, ignem non producere calorem in passio, nisi vt inde expellat frigus, cumque in celo non præcedat frigus quod expellatur, non poterit introduci calor.

Hæc doctrina est omnino probabilis, quia ignis non ita est malignantis naturæ, vt solum ex odio frigoris operetur. Imò idèd præcisè expellit frigus, quia sibi contrarium. Et quis vnquam somniavit, si applicaretur passum sine contrario, tunc non calefaciendum ab igne, cum contrarium resistat potius & impedit actionem, quàm eam iuuet? Malè ergo isti dicunt, non operaturum ignem, si non reperiret contrarium in passio: neque inde probandum est, ignem non agere in celum; sed potius quia celo est contrarius ignis & calor, & quia non potest vnum contrarium introduci, nisi quando alterum potest expelli, non possit autem expelli forma celi, idèd non potest induci forma ignis illi contraria.

Obiicies Tertio: Ergo, licet illud corpus non posset corrumpi, posset tamen introducere propriam formam in materiam corporis corruptibilis sibi approximati: quia cum illæ materiæ sint capaces earundem formarum, materia aëris posset recipere formam cali, & sic totus aër in calum conuerteretur. Huic argumento valdè fidunt nonnulli recentiores, qui à contrariâ stant sententiâ. Sed miror, quia habet infinitas instantias, & stando in ratione nullum est. Sicut enim non valet, *adamus constat eadem materiâ quâ stupa, ergo potest in stupam introducere formam adamantis, & eam in se conuertere;* ita nec valebit, *calum constat eadem materiâ quâ aër, ergo poterit in aërem introducere formam cali.* Idem est in aliis formis omnibus, quæ non producant in passio, quantumvis applicato, formam sibi similem, vt lapis, lignum, vitrum, &c. Ratio autem huius prima est, quæ ex dictis desumitur, quia non omnis forma est actiua in alteram materiam, similem ei in quâ ipsa recipitur; vel si sit aliquo modo actiua, non ita vt introducat propriam formam. Ita calum est quidem aliquo modo actiuum in materiam sublunarem, non tamen ita vt propriam formam in eam possit introducere, etiam si ex se materia sit capax illius. Secunda ratio potest esse, quia calum, quò magis resistit, eò minùs productiuum est propriæ formæ in passio, quòd habent ferè omnia agentia quæ valdè resistunt (vt infra dicemus fusiùs, dū de primis qualitatibus egerimus) quo sufficenter solum manet argumentum.

Vtrum autem possit esse aliquod corpus incorruptibile ex se productiuum propriæ formæ in alterâ materiâ, non est huius loci. Probabile reputo, illud esse possibile, quia nulla in eo apparet repugnantia: & propterea paulò antè solum dixi, *ferè omnia agentia valdè resistentia non esse ita operatiua,* quia non video repugnantiam, quò minùs aliquid & summè sit actiuum & valdè resistens.

TERTIA CONCLUSIO. Potest etiam corpus incorruptibile constare materiâ diuersæ speciei à materiâ entis corruptibilis. Hæc est omnium, & probatur euidenter ex dictis in primâ Conclusionem: quia, si inter entia etiam corruptibilia possumus dari materiæ diuersæ in spece, à fortiori poterunt dari inter entia corruptibilia & incorruptibilia.

QUARTA CONCLUSIO. An corpus celeste de facto constet diuersâ materiâ à nostrâ, nequit certò definiri. Ita Hurtadus suprà, & Combricensis 1. de Cælo, cap. 2. quæst. 6. art. 1. & constat ex dictis, quia si semel statuerimus, corpus incorruptibile posse componi ex nostrâ vel ex aliâ materiâ specie diuersâ, non potest nobis constare, quâ componatur de facto, nisi ex reuelatione, quæ in præsentem omnino desideratur; vel ex cognitione immediatâ & quidditatiuâ ipsarum materialium, quâ prorsus caremus.

Sed obiicies Primò: Perfectius intelligitur incorruptibilitas celi, si eius materia sit incapax alius formæ; ergo de facto illa constat. Nego Antecedens, quia quantumvis materia sit capax aliarum formarum, semel acquisitâ formâ incorruptibili, tam incorruptibile manet illud compositum naturaliter loquendo, quàm si materia non esset capax alterius formæ, vt patet ex paulò antè dictis.

Obiicies Secundò: Si potest produci diuersa, ergo producta est de facto. Respondeo negando consequentiam: non enim omnia quæ possunt fieri fiunt. Melius argueres è contrario, *potest celum constare eadem specie materiâ, quâ hæc corpora incorruptibilia, ergo de facto illa constat*, quia non sunt diuersificandæ entitates sine necessitate. Neque tamen pro hac parte argumentum virget, quia cum illa materia celi numquam sit habitura nec possit habere nostras formas, videbatur congruentius, *ut produceretur quæ ex natura sua esset alligata illi formæ*, ad quam de facto semper alligabitur, quàm ea quæ esset indifferens ad alias: ob quam rationem diximus supra, probabilius esse, hanc materiam sublunarem non esse capacem aliarum formarum specie diuersarum ab eis quæ sunt in hoc Vniuerso. Et fortè propterea est aliquomodo probabilius cælestem à nostrâ differre.

Sed obiicies Primò cum P. Molina, qui tuetur eas materias esse eiusdem speciei, obiicies, inquam, Augustinum lib. & cap. 1. de Mirabilibus sacre Scripturæ docentem, Deum ex eadem materiâ celum & hæc omnia corpora condidisse. Respondeo, librum hunc, ut indignum Augustino, reici à B. Thomâ. Melius posset afferri è libro 12. Confessionum cap. 8. vbi dicit, omnia à Deo producta ex materiâ informi. Sed respondeo, Augustinum ibi non dicere, producta fuisse ex eadem materiâ, sed ex materiâ, quod verum est.

Obiicies Secundò: Genesis 1. dicitur creasse Deus secundo die firmamentum, diuidens aquas ab aquis, quod firmamentum est celum: sed materia huius firmamenti producta est primo die sub alterâ formâ, ergo illa materia erat capax formarum corruptibilium, ergo eadem in specie cum nostrâ. Pater Hurtadus Disputatione 3. de Cælo, §. 25. conuincitur hoc argumento ad opinandum, materiam celi fiderei esse eiusdem speciei cum nostrâ, & prius fuisse sub formâ aquæ; pro quâ sententiâ refert ibi P. Martinum del Rio. Sed non virget, quia firmamentum ibi non significat celum fidereum, sed mediam regionem aeris, quæ secundo die condensata est per frigus, & disposita ad generandas pluuias: hæc autem constat eadem materiâ quâ nostra corpora, vnde ex eo loco Scripturæ nihil certum pro hac sententiâ colligitur, de quo redibit mihi sermo Disp. de Cælo, à num. 43.

QVINTA CONCLUSIO. Si materia cælestis sit diuersa à nostrâ, & alligata formæ celi, est imperfectior, quàm nostra; quia nostra habet capacitatem plurium formarum & perfectiorum quàm illa, est enim nostra capax animi rationalis, & omnium formarum animantium, quæ longè excedunt formam celi.

Dices: Materia celi excedit nostram in incorruptibilitate formæ quàm habet. Respondeo, incorruptibilitatem formæ non esse propriè perfectionem ipsius materiæ sed formæ; nam materia semper est incorruptibilis, etiamsi formæ corrumpantur. Secundò, etiamsi in perpetuitate nostra materia excederetur, adhuc aliunde esset perfectior: sicut forma equi absolute excedit formam celi, & homo absolute excedit celum, licet hoc sit incorruptibile, homo verò & forma equi corruptibilis, quia excessus incorruptibili-

tatis compensatur & superatur aliunde; ita similiter, licet in perpetuitate ea materia excederet nostram, adhuc aliunde nostra compensaret excessum, inò & superaret formam celi.

SECTIO XII.

De Priuatione.

PRIVATIO est posterior materiâ, & prior quàm forma, idè de illâ post materiam & ante formam agendum est.

Priuatio est carentia formæ in subiecto apto. Tò carentia formæ, ponitur loco generis, quia in eo conuenit priuatio cum negatione. *Tò in subiecto apto*, ponitur loco differentie; quia per illud differt priuatio à negatione, quæ est *carentia formæ in subiecto non apto*. Nonnulli priuationem vocant *ens reale priuatum*; sed videtur abusus nominis: sicut si quis diceret, morbum esse salutem realem priuatam, & cecitatem esse visum realem priuatam. Hoc certum, priuationem dari ante intellectum, id est, independentem ab intellectu, hominem non esse videntem, & aërem non esse lucidum; & si hoc tantum velis, dum dicis, priuationem esse ens reale priuatum, verum dicis, impropria tamen voce.

Obiicies: Hæc est vera propositio, *homo realiter est cæcus*, ergo esse cæcum datur à parte rei. Responder Suarez, & Philosophi communiter, eam propositionem in rigore esse falsam, quia dum dicitur affirmatiue *est*, videtur de homine predicari aliqua entitas, cecitas autem non est entitas, sed negatio entitatis; vnde dici deberet, *homo realiter non est videns*, & *aër realiter non est lucidus*, in quâ propositione nihil reale affirmatur, sed potius negatur; verum quia nos eas priuationes concipimus ad modum entis realis, illas predicamus per affirmationem: vnde & de morte dicimus, aduenire, appropinquare, &c. in quibus locutionibus aliquid rationis admiscetur propter dicta. Hæc tamen solutio non placet: ostendi enim in materiâ de scientiâ Dei, Deum hæc directe cognoscere, & non solum dicere, *homo non existit*, sed, *homo moritur*. Idè melius dicitur, illud *est* in hac propositione non significare esse realiter positiue, sed negatiue; talem enim existentiam copula significat, quale est predicatum.

Rogabis Primò, an priuatio & forma opponantur immediatè. Respondeo, si sermo sit de priuatione & formâ, abstrahendo ab omni subiecto, non opponi immediatè vel contradictoriè, quia lapis neque habet formam visivam, neque eius priuationem; & Angelus neque est cæcus, neque est videns: & hoc solum volunt aliqui recentiores, contra quos fusè alij agunt, sed immeritò, quia in re omnes conueniunt. Si verò comparentur respectu subiecti capaxis, dico opponi immediatè & contradictoriè, quia in aëre v. g. non datur medium inter esse lucidum & tenebrosum.

Aduerte hîc, à nonnullis hanc oppositionem immediatam malè probari: inquit enim, quæ non opponuntur immediatè posse diuinitus coherere, sicut calor & frigus; sed forma & priuatio non possunt nec diuinitus coherere, ergo immediatè opponuntur. Hoc argumentum nullum